

Осы Ережелерді «Евразия» сақтандыру компаниясы» Акционерлік қоғамы Қазақстан Республикасының заңнамасы негізінде біржақты тәртіппен әзірледі және теміржол көлігін сақтандыру шарттарын жасасу және орындау тәртібін айқындайды.

Осы Ережелер сақтандырушының құқық қабілеттілігін шектемейді. Осындай шарт бойынша тараптардың міндеттемелерін айқындайтын темір жол көлігін сақтандырудың нақты шартының талаптары Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тараптардың келісімімен айқындалады.

Мазмұны

1. Жалпы ережелер	1
2. Сақтанушылар	2
3. Сақтандыру объектісі	2
4. Сақтандыру тәуекелдері	2
5. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу	3
6. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі	4
7. Сақтандыру сыйлықақысы	4
8. Франшиза	5
9. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі	5
10. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	6
11. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	7
12. Сақтандыру шарты қолданылған кезеңдегі сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	9
13. Сақтандыру жағдайы басталған кездегі Сақтанушының әрекеттері	9
14. Сақтандыру жағдайының басталуын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі	10
15. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары	11
16. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі	14
17. Сақтандырушыны сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату негіздері	14
18. Сақтанушының залалды өтеуге қатысты құқықтарының Сақтандырушыға өтуі (суброгация)	15
19. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары	15
20. Ерекше талаптар	16
21. Дауларды шешу тәртібі	17

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы Қағидалардың талаптарында «Евразия» сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі - Сақтандырушы) заңды тұлғалармен және әрекетке қабілетті жеке тұлғалармен (бұдан әрі - Сақтанушылар) теміржол көлігін сақтандыру шарттарын жасасады.

1.2. Сақтандыру шарты Сақтанушы өтініште көрсеткен басқа тұлғаның (бұдан әрі - Пайда алушының) пайдасына жасалуы мүмкін.

1.3. Теміржол көлігіне мыналар жатады:

- 1) тартқыш және моторвагонды жылжымалы құрам - локомотивтер (электровоздар, тепловоздар және т.б.), дизель-поездар, турбо поездар, автомотрисалар, авто- және мотодрезиналар, мотовоздар;
- 2) жолаушылар жылжымалы құрамы және соған теңестірілген пошта, пошта-багаж және багаж жылжымалы құрамы – купелік, плацкарт, «СВ», «РИЦ» вагондары; вагон-мейрамханалар;

- облысаралық вагондар; «ЗАК»; қызметтік вагондар; қызметтік-техникалық вагондар; пошта вагондары; багаж вагондары;
- 3) жүк жылжымалы құрамы - жабық вагондар, платформалар, жартылай вагондар, цистерналар, рефрижераторлық және изотермиялық вагондар, астық таситын вагондар, цемент таситын вагондар, фитингтік платформалар, битум таситын платформалар, басқалар (жүктерді тасымалдауға арналған мамандандырылған вагондар, оның ішінде бункер типті вагондар, транспортерлер, контейнер таситын вагондар және арнайы жүк типті вагондар);
 - 4) арнайы жылжымалы құрам - теміржол жүрісіндегі алынбайтын жылжымалы бірліктер - қар тазалағыштар, қар жинағыш және қиыршықтас тазалағыш машиналар, балластерлер, жол төсеуіштер, жүк көтергіш крандар, дрезиналар және т.б.

2.Сақтанушылар

- 2.1. Сақтанушы - теміржол көлігінің сақталуына мүддесі бар, атап айтқанда: иесі, пайдаланушысы, жалдаушысы, арендаторы, лизинг берушісі, лизинг алушысы болып табылатын және Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасасқан заңды тұлға немесе әрекетке қабілетті жеке тұлға.
- 2.2. Сақтанушы - заңды тұлға қайта ұйымдастырылған кезде, сақтандыру шарты қолданылатын кезеңде осы шарт бойынша оның құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалатын тәртіппен тиісті құқықтық мирасқорға өтеді.
- 2.3. Сақтанушы - жеке тұлға сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде қайтыс болған жағдайда, осы сақтандыру шарты бойынша оның құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалатын тәртіппен Сақтанушының мұрагерлеріне өтеді.

3.Сақтандыру объектісі

- 3.1. Сақтандыру объектісі Сақтанушының теміржол көлігіне иелік етуге, пайдалануға, билік етуге байланысты мүлдіктік мүддесі болып табылады.
- 3.2. Сақтандыру қорғанысы тасымалдауға, жүктің сақталуына, фрахтқа, азаматтық жауапкершілікке және т.б. байланысты мүдделерге қолданылмайды.

4.Сақтандыру тәуекелдері

- 4.1. Сақтандыру жағдайы – сақтандыру шартында көзделген, басталу ықтималдығы және кездейсоқтық белгілері бар, басталған кезде Сақтандырушының Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеті туындайтын оқиға.
- 4.2. Осы Қағидаларға сәйкес жасалған сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушы теміржол көлігінің мынадай оқиғалардың салдарынан жоғалу (жойылу) немесе бүліну тәуекелін сақтандырады:
- 1) өрт;
 - 2) жарылыс;
 - 3) апат, авария, соқтығысу, рельстен шығып кету;
 - 4) дүлей зілзала (жанартаудың атқылауы, жер сілкінісі, дауыл, құйын, көшкін, сел, тау опырылуы, су басу (тасқын), найзағай түсуі);
 - 5) топырақтың шөгуді;
 - 6) тоннельдің опырылуы;
 - 7) көпірдің қирауы;
 - 8) тиеу-түсіру жұмыстары технологиясының бұзылуы;
 - 9) үшінші тұлғаның құқыққа қайшы әрекеті;
 - 10) басқарылатын ұшатын объектінің немесе оның сынықтарының құлауы.
- 4.3. Көрсетілген сақтандыру жағдайлары мынаны білдіреді:
- 1) бүліну – жоғарыда аталған сақтандыру жағдайларының нәтижесінде сақтандырылған теміржол көлігінің тұтастығының бұзылуы, оның сыртқы түрінің өзгеруі, оның жекелеген бөліктерінің

жарамсыз күйге келуі. Теміржол көлігі бүлінген кезде оны қалпына келтіру, түзету немесе жөндеу мүмкін болады;

- 2) жойылу – теміржол көлігін толық жарамсыз күйге келтіру, соның нәтижесінде ол өз мақсатына сәйкес пайдаланылмайды және есептен шығарылуға жатады;
- 3) жоғалу – теміржол көлігінің орналасқан жерін анықтаудың толық мүмкін еместігі (теміржол көлігінің ұзақ уақыт бойы із-түзсіз жоқ болуы, ол оның жойылуы деп қабылданады).

5.Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу

5.1. Егер сақтандыру шартында өзгеше ескертілмесе, мынадай себептерден туындаған залалдар мен шығыстар сақтандыру жағдайы болып табылмайды және өтелуге жатпайды:

- 1) соғыс; басып кіру; шет мемлекеттің дұшпандық әрекеттері; әскери немесе соларға ұқсас операциялар (соғыс жарияланғанына қарамастан) немесе азаматтық соғыс;
- 2) бүлік; ереуіл; локауттар; халық көтерілісіне ұласатын немесе соған дейін ұлғая түсетін азаматтық және/немесе жаппай тәртіпсіздіктер; бүлікшілік; азаматтық толқулар; әскери бүлік; революция; әскери басып алу немесе билікті басып алу; мүлікті тәркілеу; реквизициялау немесе мемлекет меншігіне алу; террористік актілер; өзге де жауынгерлік, әскери іс-қимылдар;
- 3) радиоактивті сәулелену немесе атом отынын жағудан қалған радиоактивті отынмен немесе радиоактивті қалдықтармен ластану, радиоактивті және бөлінетін материалдарды тасымалдау кезінде;
- 4) сақтандырылған көліктің өздігінен тұтануы;
- 5) егер сақтандыру жағдайы сақтандыру қорғанысының аумағынан немесе қолданылу кезеңінен тыс жерде орын алса;
- 6) Сақтандырушымен жазбаша келісусіз теміржол көлігін сынақтарда, спорттық немесе оқу мақсаттарында пайдалану;
- 7) егер залал бүйір рамалардың сынуы немесе рельстен шығып кету нәтижесінде орын алса;
- 8) Сақтанушыға немесе оның өкіліне белгілі болған теміржол көлігінің пайдалануға жарамсыздығы;
- 9) теміржол көлігін оның мақсатына сай көзделмеген мақсаттарда және талаптарда пайдалану және/немесе сақтандыру шартында көрсетілмеген жағдайларда пайдалану;
- 10) теміржол көлігін сақтандыру шартында келісілген пайдалану ауданынан тыс пайдалану, егер бұл тек еңсерілмейтін күштің әсерінен туындамаса;
- 11) тонау, ұрлық, басқа да қылмыстық немесе қасақана әрекеттер, егер оларды Сақтанушы, оның өкілі немесе Сақтанушының мүддесінде не оның бақылауымен жұмыс істейтін тұлға жасаған болса;
- 12) теміржол көлігінің, оның бөліктерінің, машиналарының, жабдықтарының немесе керек-жарақтарының тозуы, коррозиясы;
- 13) конструктивтік-өндірістік кемшіліктер;
- 14) теміржол көлігін қылмыстық әрекеттер жасау үшін пайдалану (есірткілерді, жалдамалыларды, қаруды тасымалдау);
- 15) теміржол көлігін Сақтанушының өтінішінде және сақтандыру шартында көрсетілмеген мақсаттарда пайдалану;
- 16) техникалық пайдалану нормаларында көзделгеннен артық жолаушылар санын және жүк салмағын тасымалдау;
- 17) мемлекеттік органдардың, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының не осы органдардың лауазымды адамдарының заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) нәтижесінде зиян келтіру, соның ішінде аталған органдар мен лауазымды адамдардың заңдарға немесе басқа құқықтық актілерге сәйкес келмейтін актілерді шығаруы нәтижесінде;
- 18) жылдың осы мезгілі мен осы жерге тән әдеттегі ауа райы және табиғи жағдайлардың/құбылыстардың әсері.

5.2. Стандартты сақтандыру талаптарына кірмейтін “әскери тәуекелдерді”, ереуілдер, бүліктер және азаматтық толқулар тәуекелдерін сақтандыру, оларды сақтандыру шартына арнайы бөлімдер ретінде енгізу жолымен жүзеге асырылуы мүмкін.

5.3. Сақтандырушы мыналар үшін сақтандыру төлемін жүргізбейді:

- 1) жанама және коммерциялық шығындар, оның ішінде тауарларды жеткізу немесе жұмыстарды өндіру (қызметтер көрсету), шарттар (келісімдер) бойынша өзге міндеттемелер мерзімдерін бұзуға байланысты шығындар (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы және т.б.), жіберілген пайда;
- 2) моральдық зиян;
- 3) сот шығындары.

6.Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

- 6.1. Сақтандыру сомасы - сақтандыру объектісі сақтандырылған ақша сомасы және ол сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіреді.
- 6.2. Сақтандыру сомасының мөлшері сақтандыру шарты жасалған сәттегі теміржол көлігінің нақты құнын (сақтандыру құнын) растайтын құжаттар негізінде тараптардың келісімімен айқындалады.
- 6.3. Нақты құн деп сақтандырылатынмен бірдей түрдегі (маркалы) жаңа теміржол көлігінің оның моральдық және физикалық тозуын ескере отырып құны немесе сақтандыру шарты жасалған сәттегі ұқсас теміржол көлігінің нарықтық құны негізіндегі құн, не сауда ұйымы берген анықтама-шот, сатып алу-сату шарты немесе сарапшының (бағалаушының) бағалауы негізіндегі құн түсініледі.
- 6.4. Қолданыстағы шарт бойынша сақтандыру сомасы сақтандыру объектісінің құнының өзгеруіне немесе шарт жасалған кезде сақтандыру сомасының төмен көрсетілуіне байланысты Сақтанушының өтініші бойынша ұлғайтылуы мүмкін. Бұл ретте Сақтанушы қайта есептеуге сәйкес қосымша жарна енгізуге, сақтандыру шартын қайта ресімдеуге немесе шарттың қалған қолданылу мерзіміне қосымша шарт жасасуға міндетті. Өткен мерзім үшін сақтандыру сыйлықақысы қайта есептеуге жатпайды.

7.Сақтандыру сыйлықақысы

- 7.1. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісін және сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру сомасының бірлігіне алынатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлемесін айқындайтын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.
- 7.2. Сақтандыру шартында жалпы сақтандыру сыйлықақысы белгіленеді. Сондай-ақ сақтандыру шартында сақтандыру сомасы мен сақтандыру тарифіне қарай әрбір объекті және әрбір сақтандыру тәуекелі бойынша сақтандыру сыйлықақысы белгіленуі мүмкін.
- 7.3. Сақтандырушы төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін айқындау кезінде тәуекел факторларына: шығарылған жылына, пайдалану мерзіміне, техникалық жай-күйіне, өрт сөндіру және соқтығыстың алдын алу құралдарымен жарақтандырылуына және т.б. байланысты айқындалатын базалық сақтандыру тарифтеріне жоғарылататын және төмендететін коэффициенттерді қолдануға құқылы.
- 7.4. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы біржолғы немесе бөліп төлеу түрінде кезеңдік сақтандыру жарналары ретінде, қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз нысанда төлеуге тиіс.
- 7.5. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) сақтандыру шартында келісілген мерзімдерде төлемеген жағдайда, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру шартының сақтандыру сыйлықақысы (сақтандыру жарнасы) төленбеген күннен бастап біржақты тәртіппен бұзуға құқылы.
- 7.6. Егер сақтандыру жағдайы мерзімі өтіп кеткен белгілі бір сақтандыру жарнасы (сақтандыру сыйлықақысы) төленгенге дейін басталса, Сақтандырушы сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау кезінде төленбеген сақтандыру жарнасының (сақтандыру сыйлықақысының) сомасын есепке жатқызуға құқылы.
- 7.7. Егер сақтандыру шартының қолданылуы Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысының кезекті бөлігін төлемеуіне байланысты шартты бұзу салдарынан тоқтатылған болса, сақтандыру шарты қайта жаңартылуы мүмкін. Бұл ретте сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ұзартылмайды. Сақтандырушы шарт бұзылған сәттен бастап қайта жаңартылған сәтке дейінгі кезеңде сақтандыру шарты бойынша жауапты болмайды және осы кезеңде болған сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

8. Франшиза

8.1. Сақтандыру шартында тараптардың келісімі бойынша шартсыз немесе шартты франшиза - сақтандыру жағдайының нәтижесінде келтірілген залалды өтеуге Сақтанушының өзінің қатысуы көзделуі мүмкін. Франшиза сақтандыру сомасынан пайызбен де, тіркелген сома түрінде де белгіленуі мүмкін. Франшиза мөлшері сақтандыру шартында келісіледі:

- 1) шартсыз франшиза кезінде франшиза сомасынан аз немесе оған тең залал өтелмейді, ал франшизаның белгіленген сомасынан артық залал толық залал сомасы мен франшиза сомасының арасындағы айырма мөлшерінде өтеледі;
- 2) шартты франшиза кезінде франшизаның белгіленген сомасынан аз немесе оған тең залал өтелмейді, ал франшизаның белгіленген сомасынан артық залал толық залал сомасы мөлшерінде өтеледі.

9. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

9.1. Сақтандыру шарты белгіленген нысандағы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде мынадай құжаттардың көшірмелерін ұсыну арқылы жасалады:

- 1) теміржол жылжымалы құрамын мемлекеттік тіркеу туралы куәлік;
- 2) қауіпті жүктерді тасымалдауға арналған вагон кузовтарының, цистерна қазандарының және жапқыш-сақтандырғыш құрылғылардың техникалық жай-күйі туралы куәлік;
- 3) қысыммен жұмыс істейтін цистерна қазандарын куәландыру журналының үзіндісі;
- 4) теміржол көлігінің баланстық құны туралы анықтамалар.

9.2. Егер сақтандыру шарты белгіленген нысандағы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде жасалған болса, бұл өтініш сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады.

9.3. Сақтандырушы өтініштің нысанын және сұратылатын мәліметтерді өзгертуге құқылы.

9.4. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын және оның басталуынан болуы мүмкін залалдың мөлшерін (сақтандыру тәуекелін) айқындау үшін елеулі мәні бар өзіне белгілі мән-жайларды хабарлауға міндетті.

9.5. Сақтанушы сақтандырылатын мүлікке қатысты сақтандыру тәуекелін айқындау мақсатында Сақтандырушы қойған сұрақтарға жауап беруге міндетті.

9.6. Теміржол көлігі туралы ақпараттың дұрыстығы үшін жауапкершілікті Сақтанушы көтереді.

9.7. Егер сақтандыру шарты жасалғаннан кейін Сақтанушы Сақтандырушыға осы Қағидалардың 9.4. және 9.5. тармақтарында көрсетілген мән-жайлар туралы көрінеу жалған мәліметтер бергені анықталса, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап етуге құқылы.

9.8. Егер Сақтанушы үндемей қалған мән-жайлар енді жойылып кетсе, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап ете алмайды.

9.9. Сақтандыру шарты жасалған сәтте сақтандырылуға жататын теміржол көлігіндегі бар зақымдар мен ақаулар Сақтанушының өтінішінде көрсетіледі. Сақтанушы өзіне тиесілі теміржол көлігіне қатысты басқа тұлғалар тарапынан талаптардың, сот талап-арыздарының бар екендігі немесе қабылданған сот шешімдерінің бар екендігі туралы Сақтандырушыны хабардар етуге міндетті.

9.10. Сақтандырушы теміржол көлігінің бар-жоғын және жай-күйін, сондай-ақ Сақтанушының теміржол көлігі туралы хабарлаған мәліметтерінің дұрыстығын тексеруге құқылы.

9.11. Сақтандыру шарты Сақтанушының Сақтандырушы біржақты тәртіппен әзірлеген үлгі талаптарға (осы Қағидаларға) қосылуы (қосылу шарты) және Сақтандырушының Сақтанушыға белгіленген нысандағы сақтандыру полисін (№1 Қосымша) беруі арқылы жазбаша нысанда жасалады.

9.12. Сақтандыру шартында мыналар қамтылуға тиіс:

- 1) Сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
- 2) Сақтанушының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) және тұрғылықты жері (егер ол жеке тұлға болса) немесе атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері (егер ол заңды тұлға болса); сақтандыру агентінің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе), байланыс телефонының нөмірі және жеке сәйкестендіру нөмірі (егер ол Қазақстан Республикасының резиденті болып табылатын жеке тұлға болса) немесе атауы, орналасқан жері,

- байланыс телефонының нөмірі және бизнес-сәйкестендіру нөмірі (егер ол Қазақстан Республикасының резиденті болып табылатын заңды тұлға болса);
- 3) сақтандыру объектісін көрсету;
 - 4) сақтандыру жағдайын көрсету;
 - 5) сақтандыру сомасының мөлшерлері, сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі мен мерзімдері;
 - 6) сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлері, оларды төлеу тәртібі мен мерзімдері; сақтандыру агентіне тиесілі комиссиялық сыйақының бар-жоғы туралы көрсету;
 - 7) Сақтандыру полисінің жасалған күні, қолданылу мерзімі және сақтандыру қорғанысының мерзімі;
 - 8) егер олар сақтандыру қатынастарының қатысушылары болып табылса, сақтандырылған тұлға және Пайда алушы туралы көрсету;
 - 9) Сақтандыру полисінің нөмірі, сериясы;
 - 10) Сақтандыру полисінің талаптарына өзгерістер енгізу жағдайлары мен тәртібі; Сақтанушының мүліктік сақтандыру шарты қолданылатын кезеңде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін, шарт жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлау міндеті (ҚР АҚ 834-бабының 1-тармағы);
 - 11) сақтандыру сомасының, сақтандыру төлемінің және сақтандыру сыйлықақысының валютасының түрі;
 - 12) Сақтанушының сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;
 - 13) егер сақтандырылған тұлға (Пайда алушы) сақтандыру шартында көрсетілсе және ол шарт бойынша Сақтанушы болып табылмаса, сақтандырылған тұлғаның (Пайда алушының) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету.
- 9.13. Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда Сақтандырушы, Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде, сақтандыру шартының көшірмесін береді, содан кейін жоғалған сақтандыру шарты жарамсыз болып есептеледі және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.
- 9.14. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында мынадай мәселелер бойынша келісімге қол жеткізілуге тиіс:
- 1) сақтандыру объектісі болып табылатын белгілі бір мүлік не өзге мүліктік мүдде туралы;
 - 2) сақтандыру жүзеге асырылатын оқиғаның сипаты туралы (сақтандыру жағдайы);
 - 3) сақтандыру сомасының мөлшері туралы;
 - 4) шарттың қолданылу мерзімі туралы.

10. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

10.1. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген сәттен бастап, ал оны бөліп төлеген кезде – бірінші сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

10.2. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты бірінші басталған сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемі жүзеге асырылған сәттен бастап өз қолданылуын тоқтатады.

10.3. Бір жылдан аз мерзімге сақтандыру шартын жасасқан кезде сақтандыру сыйлықақысы жылдық сыйлықақыдан мынадай мөлшерлерде белгіленеді (толық емес ай толық ай болып есептеледі):

Мерзімі	1 ай және одан аз	2 ай	3 ай	4 ай	5 ай	6 ай	7 ай	8 ай	9 ай	10 ай	11 ай
Жылдық сақтандыру сыйлықақысынан %	20	25	40	50	60	70	75	80	85	90	95

10.4. Бір жылдан астам мерзімге сақтандырған кезде сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы әрбір жыл үшін сақтандыру сыйлықақыларының сомасы ретінде белгіленеді. Бұл ретте толық емес жыл үшін сақтандыру сыйлықақысы мынадай формула бойынша есептеледі: $Пнеп. = СТ \times (M/12)$, мұнда: Пнеп. - толық емес жыл үшін сақтандыру сыйлықақысы (бір жылдан астам сақтандыру кезінде); СТ – Сақтандыру шартында белгіленген

сақтандыру тарифі; М - толық емес жылдағы сақтандыру қорғанысының айлар саны.
10.5. Сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағына таралады. Сақтандырушымен келісу бойынша сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысы ТМД елдерінің және алыс шетелдің аумақтарында да жоғарылатылған тариф бойынша сақтандыру сыйлықақысын төлей отырып ұсынылуы мүмкін.

10.6. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.

11. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

11.1. Сақтанушының құқығы бар:

- 1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпарат беруді талап етуге;
- 2) егер ол сақтандыру шарты бойынша Пайда алушы болып табылса, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін алуға;
- 3) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға.

11.2. Сақтанушы міндетті:

- 1) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін елеулі мәні бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;
- 2) Сақтандырушыға басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және/немесе жасалып жатқан теміржол көлігін сақтандырудың барлық шарттары туралы жазбаша хабарлауға;
- 3) сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде төлеуге;
- 4) сақтандыру шарты қолданылатын кезеңде Сақтандырушыны сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы дереу хабардар етуге;
- 5) сақтандырылған тұлғаға сақтандыру талаптарын жеткізуге;
- 6) сақтандыру талаптарын орындауға (сақтандырылған тұлғаның сақтандыру шартының талаптарын бұзуы Сақтанушының өзі сақтандыру шартының талаптарын бұзуы ретінде бағаланады);
- 7) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы Сақтандырушыны сақтандыру шартында белгіленген мерзімдерде және тәртіппен хабардар етуге;
- 8) сақтандыру жағдайынан болатын залалдың алдын алу немесе оны азайту үшін барлық ықтимал және орынды шараларды қабылдауға;
- 9) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы және салдарлары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы пайымдауға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты ұсынуға;
- 10) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға қатысты суброгация тәртібімен талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге;
- 11) Сақтанушы өзінің, сондай-ақ Сақтандырылған тұлғаның (Пайда алушының) Сақтандырушы немесе үшінші тұлға тарапынан Сақтанушының, Сақтандырылған тұлғаның (Пайда алушының) дербес деректерін, оның ішінде дербес деректерді трансшекаралық беруді қоса алғанда, жинауға және өңдеуге келісімін растайды. Дербес деректерді сақтау мерзімін Сақтандырушы дербес деректерді одан әрі сақтау қажеттілігі жойылғанға дейін айқындайды және 10 жылды құрайды. Дербес деректерді пайдалану Қоғамның немесе үшінші тұлғаның Шарттың және/немесе Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын орындауы, сондай-ақ тұтастай алғанда Қоғам қызметінің мақсаттарын іске асыру мақсатында жүзеге асырылады.
- 12) Сақтанушы өзінің, сондай-ақ Сақтандырылған тұлғаның (Пайда алушының) дербес деректерді жалпыға қолжетімді дербес деректер көздерінде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда таратуға, сондай-ақ мұндай деректерді үшінші тұлғаларға беруге келісімін растайды.
- 13) Сақтанушы Сақтандырылған тұлғадан (Пайда алушыдан) Сақтандырушы немесе үшінші тұлға тарапынан Сақтандырылған тұлғаның (Пайда алушының) дербес деректерін өңдеуге, оның ішінде дербес деректерді трансшекаралық беруге келісімін, сондай-ақ дербес деректерді жалпыға

қолжетімді дербес деректер көздерінде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда таратуға, сондай-ақ мұндай деректерді үшінші тұлғаларға беруге жазбаша келісімін талап етуге міндетті.

- 14) Сақтаушы Сақтандырылған тұлғаның (Пайда алушының) дербес деректерін Сақтандырушы немесе үшінші тұлға тарапынан өңдеуге келісімінің болмауы үшін, оның ішінде дербес деректерді трансшекаралық беруге және дербес деректерді жалпыға қолжетімді дербес деректер көздерінде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда таратуға келісімнің болмауы, сондай-ақ мұндай деректерді үшінші тұлғаларға беруге келісімнің болмауы жағдайлары үшін жауапты болады.
- 15) Деректерді жинауға және өңдеуге келісім мыналарды қамтиды: атауы (тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе), бизнес-сәйкестендіру нөмірі (жеке сәйкестендіру нөмірі); субъектінің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе); дербес деректерді жинауға, өңдеуге келісім қолданылатын мерзім немесе кезең; оператордың дербес деректерді үшінші тұлғаларға беру мүмкіндігі немесе ондай мүмкіндіктің болмауы туралы мәліметтер; оларды өңдеу процесінде дербес деректерді трансшекаралық берудің бар-жоғы немесе жоқтығы туралы мәліметтер; дербес деректерді жалпыға қолжетімді көздерде тарату туралы мәліметтер; дербес деректер субъектісіне қатысты жиналатын деректердің тізбесі.
- 16) Сақтанушы өзінің, сондай-ақ Сақтандырылған тұлғаның (Пайда алушының) Сақтандырушы немесе үшінші тұлға тарапынан Сақтанушының жалпыға қолжетімді көздерде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда, әлеуметтік желілерде, Интернет-ресурстарда, Сақтанушының, Сақтандырылған тұлғаның, Пайда алушының мобильді қосымшаларында, сондай-ақ олардың серіктестерінің Интернет-ресурстарында, мобильді қосымшаларында, әлеуметтік желілерінде сақталатын дербес деректерін жинауға және өңдеуге келісімін растайды.

11.3. Сақтандырушының құқығы бар:

- 1) сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырылатын теміржол көлігін қарап шығуға, ал қажет болған жағдайда оның нақты құнын анықтау мақсатында сараптама тағайындауға;
- 2) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) ұсынған ақпараттары мен құжаттарын, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру шарты талаптарын орындауын тексеруге;
- 3) бүлінген теміржол көлігін қарауға қатысуға;
- 4) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтауға, оның ішінде құзыретті органдарға сұраулар жолдауға;
- 5) Сақтанушыдан немесе Сақтандырылған тұлғадан сақтандыру жағдайы фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;
- 6) Сақтанушының немесе оның уәкілетті тұлғасының қасақаналығы болған жағдайда, сондай-ақ Сақтанушы сақтандыру шарты талаптарын орындамаған кезде, не оқиға сақтандыру жағдайы деп танылмаған кезде, бұл туралы Сақтанушыны (Сақтандырылған тұлғаны/ Пайда алушыны) жазбаша хабардар ете отырып, сақтандыру төлемінен бас тартуға;
- 7) тәуекелдің туындауына ықпал ететін мән-жайлардың бар-жоғын кез келген уақытта инспекциялауға және тексеруге;
- 8) тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына барабар қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге;
- 9) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға.

11.4. Сақтандырушы міндетті:

- 1) Сақтанушыны осы Қағидалармен таныстыруға;
- 2) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға;
- 3) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру жағдайы кезінде залалды азайту үшін жасаған орынды және мақсатқа сай шығыстарын өтеуге;
- 4) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
- 5) мынадай жағдайларда сақтандыру төлемінен бас тартуға:
 - Сақтанушының/ Сақтандырылған тұлғаның/ Пайда алушының Қазақстан Республикасы Қаржылық мониторинг агенттігінің ресми сайтында жарияланған терроризм мен экстремизмді қаржыландырумен байланысты тұлғалар мен ұйымдардың тізбесінде (бұдан әрі – ҚМА тізбесі),

сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландырумен байланысты тұлғалар тізбесінде (бұдан әрі мәтін бойынша – ЖҚҚТҚ тізбесі) болуы.

- Сақтанушының /Сақтандырылған тұлғаның құжаттарды, сондай-ақ Сақтандырушының сұрауы бойынша тиісті тексеру жүргізу үшін қосымша ақпаратты ұсынбауы;
 - ақша және (немесе) өзге мүлікпен операция ақшаны жылыстату және терроризмді қаржыландыру мақсатында жасалады деп пайымдауға негіздер болған кезде.
- 11.5. Осы бөлімдегі тараптардың құқықтары мен міндеттерінің тізбесі толық болып табылмайды, тараптардың жекелеген міндеттері осы Қағидалардың басқа бөлімдерінде көзделген және сақтандыру шартында кеңейтілуі мүмкін.

12.Сақтандыру шарты қолданылған кезеңдегі сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

12.1. Сақтандыру шарты қолданылатын кезеңде Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға дереу жазбаша хабарлауға міндетті.

12.2. Кез келген жағдайда мынадай өзгерістер мен мән-жайлар елеулі деп танылады:

- 1) теміржол көлігін сақтандыру аумағынан тыс пайдалану;
- 2) теміржол көлігін жалға, лизингке, прокатқа, кепілге немесе өзге ауыртпалыққа беру;
- 3) теміржол көлігін пайдалану және сақтау сипаты мен мақсаттарының елеулі өзгеруі.

Сақтандыру шартында тәуекел дәрежесінің ұлғаюына әсер ететін өзге де елеулі өзгерістер келісілуі мүмкін.

12.3. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына барабар қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

12.4. Егер Сақтанушы сақтандыру шарты талаптарының өзгеруіне немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі сақтандыру шартында белгіленеді.

12.5. Сақтанушы осы Қағидалардың 12.1-тармағында көзделген міндетін орындамаған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және оны бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына барабар азайтуға не сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

12.6. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар енді жойылып кетсе, Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

13.Сақтандыру жағдайы басталған кездегі Сақтанушының әрекеттері

13.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға және/немесе салдары сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін оқиға басталған кезде, сондай-ақ сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

- 1) қалыптасқан мән-жайларда мүмкін болатын залалдың алдын алу немесе оны азайту үшін барлық орынды және қолжетімді шараларды қабылдауға, оның ішінде бүлінген теміржол көлігін құтқару және сақтау жөнінде шаралар қолдануға (егер Сақтандырушы нақты шараларды қабылдау туралы нұсқаулар берген болса, Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) соларды ұстануға тиіс);
- 2) сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тергеп-тексеруге уәкілетті тиісті құзыретті органдарға жүгінуге, атап айтқанда:
 - а) өртке қарсы қызмет органдарына, - өрт нәтижесінде туындаған бүлінулер жағдайында;
 - б) ПМ тергеу органдарына, - теміржол көлігін немесе оның агрегаттарын, бөлшектерін, жүйелерін, тораптарын, құрылғыларын, конструкция элементтерін ұрлау жағдайында;
 - в) қоршаған ортаның жай-күйін қадағалау мен бақылауды жүзеге асыратын мемлекеттік органға, - дүлей зілзалалар нәтижесінде теміржол көлігі бүлінген жағдайда, тиісті аумақта дүлей зілзалалардың туындау фактісін растайтын тиісті құжаттарды алу үшін;

- 3) оқиғаның уәкілетті құзыретті органдармен құжаттық ресімделуін қамтамасыз етуге;
- 4) оқиғаны уәкілетті құзыретті органдар құжаттық ресімдеген кезде жәрдем көрсетуге, оның ішінде көлік оқиғасы кезінде:
- а) кінәлі тұлғаның және куәлардың деректерін, егер оларды анықтау мүмкіндігі болған болса, жазып алуға;
- б) уәкілетті органдар ресімдейтін хаттамада теміржол көлігінің барлық бүлінулерінің көрсетілуін бақылауға;
- 5) шығындардың келтірілуіне жауапты тұлғаға қатысты талап ету құқығын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті, мүмкін болатын және орынды шараларды қабылдауға;
- 6) қысқа мерзімде, бірақ қандай жағдайда да, мереке және демалыс күндерін қоспағанда, ол білген сағаттан бастап есептегенде, 3 (үш) тәуліктен кешіктірмей, оқиғаның басталғаны туралы Сақтандырушыға немесе оның өкілетті өкіліне хабарлауға, оған оқиғаның мән-жайлары, келтірілген залалдың түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға, Сақтандырушымен одан арғы әрекеттерді келісуге, сондай-ақ Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша жазбаша өтініш ұсынуға. Егер сақтандыру шартында өзге мерзім және (немесе) хабарлау тәсілі көзделсе, ол келісілген мерзімде және сақтандыру шартында көрсетілген тәсілмен жасалуға тиіс;
- 7) бүлінген теміржол көлігін сақтандыру оқиғасы басталғаннан кейінгі қалпында Сақтандырушы қарап шыққанға дейін күзетуге. Сақтанушы келтірілген залал көрінісін тек қауіпсіздік, залал мөлшерін азайту мақсатында немесе Сақтандырушының келісімі алынған жағдайда ғана өзгертуге құқылы;
- 8) Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;
- 9) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы (оқиғасы) орнын және бүлінген теміржол көлігін қарап шығуға немесе зерттеуге, залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеу жүргізуге, залалды азайту және сақтандырылған теміржол көлігін құтқару жөніндегі іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруге.
- 13.2. Сақтанушы Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған әрекеттер жасамауға, сондай-ақ қандай да бір міндеттемелер қабылдамауға; қандай да бір ұсыныстар қабылдамауға; осы сақтандыру жағдайына қатысы бар қандай да бір төлемдер жасамауға және оларды жасауға уәде бермеуге, Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз міндетті.
- 13.3. Залал келтірілген жағдайда Сақтандырушы немесе оның өкілі Сақтанушының (Пайда алушының) қатысуымен бүлінген теміржол көлігін қарап шығуға және сақтандыру актісін (қарау актісін) жасауға міндетті. Қарау құзыретті органдар өкілінің (ішкі істер органдарының, өрт қызметінің және т.б.) қатысуымен жүргізілуі мүмкін.
- 13.4. Егер Сақтанушы Сақтандырылған тұлға болып табылмаса, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлау және қалыптасқан мән-жайларда мүмкін болатын залалдың алдын алу немесе оны азайту үшін, оның ішінде сақтандырылған теміржол көлігін құтқару және сақтау жөнінде орынды және қолжетімді шаралар қабылдау міндеті Сақтандырылған тұлғаға жүктеледі.
- 13.5. Пайда алушы қандай да бір мән-жайларда, оны Сақтанушы немесе Сақтандырылған тұлға жасаған-жасамағанына қарамастан, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлауға құқылы.
- 13.6. Сақтандырушыны келісілген мерзімде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етпеу оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

14.Сақтандыру жағдайының басталуын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

- 14.1. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ сонымен келтірілген залалдарды дәлелдеу Сақтанушыға жүктеледі.
- 14.2. Сақтандыру төлемін алу үшін Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) құжат жүзінде мыналарды дәлелдеуге міндетті:
- сақтандыру жағдайының болуын;
 - келтірілген залалдың мөлшерін.

14.3. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға мынадай құжаттарды ұсынуға тиіс:

- 1) жеке басын куәландыру және сақтандыру төлемін алу талаптарын сақтау үшін: сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы өтініш; сақтандыру шарты (сақтандыру полисі); өтініш берушінің жеке куәлігі; жеке кәсіпкер ретінде жеке тұлғаны тіркеу туралы куәлік (егер Сақтанушы жеке тұлға болып табылса және жеке кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырса); сақтандыру компаниясында іс жүргізу және сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхат (заңды тұлға үшін немесе Пайда алушының мүддесін білдіру жағдайында);
- 2) сақтандырылған теміржол көлігін сақтауға мүддені дәлелдеу үшін - сақтандырылған теміржол көлігіне иелік ету құқығын растайтын құжаттар;
- 3) сақтандыру жағдайының болуын дәлелдеу үшін: сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиғаларды тергеп-тексеруді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын мемлекеттік комиссия, құзыретті органдар жасаған актілер, қорытындылар, өзге құжаттар не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын құжаттар;
- 4) келтірілген залал мөлшерін дәлелдеу үшін: тәуелсіз сараптамалық (бағалау) ұйымдардың қорытындылары немесе келтірілген залал мөлшерін растайтын өзге құжаттар.

14.4. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) теміржол көлігін сақтауға мүддені, сақтандыру жағдайының басталуын және келтірілген залал мөлшерін растайтын өзге дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.

14.5. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы өтінішті және тиісті құжаттарды Сақтандырушының алған фактісі Сақтандырушының уәкілетті қызметкерінің не өкілінің қолхатымен расталады

14.6. Болған оқиға туралы неғұрлым толық ақпарат алу мақсатында Сақтандырушы құзыретті органдардан (ішкі істер органдары, өрт қадағалау органдары, авариялық-техникалық қызметтер), оқиғаның басталу мән-жайлары туралы ақпаратқа ие кәсіпорындардан, мекемелер мен ұйымдардан мәліметтер сұратуға, сондай-ақ оның туындау себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтауға құқылы.

14.7. Қажет болған жағдайда оқиғаның басталу себептері мен залал мөлшерін айқындау жөніндегі жұмысты Сақтандырушының тапсырмасы бойынша тәуелсіз сарапшылар, бағалаушы, авариялық комиссарлар орындай алады.

14.8. Сақтанушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін толық емес құжаттар топтамасын ұсынған жағдайда, Сақтандырушы бұл туралы Сақтанушыны соңғы құжат алынған күннен бастап 15 жұмыс күні ішінде хабардар етеді.

15. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

15.1. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы жазбаша өтінішті алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттар ұсынылғаннан кейін Сақтандырушы мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:

- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды; Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның, Пайда алушының) сақтандырылған теміржол көлігін сақтауға мүддесінің бар-жоғын тексереді; залал келтірілген оқиғаның фактісі мен себептерін анықтайды; сарапшыларды, авариялық комиссарларды тарту қажеттілігін айқындайды, өзге де әрекеттерді жүзеге асырады;
- 2) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

15.2. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) осы Қағидалардың 14-бөлімінде көрсетілген құжаттардың, сондай-ақ қажетті құжаттар ұсынылғаннан кейін Сақтандырушы немесе оның өкілі жасаған сақтандыру жағдайы туралы актінің негізінде жүзеге асырады.

15.3. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайы басталған нәтижесінде Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) шеккен нақты залал мөлшерінен аспауға тиіс.

15.4. Егер сақтандыру шартында өзгеше айқындалмаса, сақтандыру төлемі әрбір сақтандырылған объекті бойынша сақтандыру шартымен айқындалған франшизаны (шартты, шартсыз) және сақтандыру сомасын ескере отырып мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

15.4.1. егер сақтандыру шартында сақтандыру сомасы сақтандырылған теміржол көлігінің нақты құны мөлшерінде айқындалса, сақтандыру төлемі осы тармақтың 15.4.3 – 15.4.5 тармақшаларын ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде нақты залал мөлшерінде жүзеге асырылады;

15.4.2. егер сақтандыру шарты жасалған сәтте сақтандыру шартында сақтандыру сомасы сақтандырылған теміржол көлігінің нақты құнынан төмен айқындалса, сақтандыру төлемінің мөлшері осы тармақтың 15.4.3 – 15.4.5 тармақшаларын ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру сомасының теміржол көлігінің нақты құнына арақатынасына пропорционалды түрде айқындалады. Бұл жағдайда сақтандыру төлемінің мөлшері (СВ) мынадай формула бойынша айқындалады: $СВ = РУ \times СС/СТ$, мұнда: РУ - нақты залал мөлшері; СС - сақтандыру сомасы; СТ – теміржол көлігінің сақтандыру құны;

15.4.3. егер осы тармақтың 15.4.1 немесе 15.4.2 тармақшаларында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері сақтандыру шартында белгіленген франшиза мөлшерінен аспаса, сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды;

15.4.4. егер осы тармақтың 15.4.1 немесе 15.4.2 тармақшаларында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері шартсыз франшиза мөлшерінен асса, сақтандыру төлемі сақтандыру шартында белгіленген шартсыз франшиза мөлшерін шегере отырып жүзеге асырылады;

15.4.5. егер осы тармақтың 15.4.1 немесе 15.4.2 тармақшаларында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері шартты франшиза мөлшерінен асса, сақтандыру төлемі франшизаны шегермей осы тармақтың 15.4.1 және 15.4.2 тармақшаларына сәйкес айқындалған мөлшерде жүзеге асырылады;

15.4.6. егер Сақтандыру шартында франшиза белгіленбесе, сақтандыру төлемі осы тармақтың 15.4.1 және 15.4.2 тармақшаларына сәйкес жүзеге асырылады.

15.5. Егер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға немесе Пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтем алған болса, Сақтандырушы осы тармаққа сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшері осы Қағидалардың 15.4-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшерінен аспаған жағдайда, келтірілген нақты залал мөлшері мен аталған тұлғадан алынған өтем арасындағы айырма мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

15.6. Егер осы Қағидалардың 15.5-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшері осы Қағидалардың 15.4-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшерінен асып кетсе, онда сақтандыру төлемі осы Қағидалардың 15.4-тармағына сәйкес есептелген мөлшерде жүзеге асырылады.

15.7. Егер сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға немесе Пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтем алған болса, ол осы Қағидалардың 15.4 – 15.6 тармақтарына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің тек бір бөлігіне ғана құқылы, осыған байланысты Сақтандырушы артық төленген сақтандыру төлемі сомасын қайтаруды талап етуге құқылы, ал келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтем алған Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) артық алынған соманы Сақтандырушыға қайтаруға міндетті.

15.8. Егер сақтандыру шартында өзгеше айқындалмаса, нақты залал мөлшері:

- 1) теміржол көлігі бүлінген кезде - қалпына келтіру құны мөлшерінде айқындалады: қосалқы бөлшектердің, бөлшектер мен керек-жарақтардың құнына қалпына келтіру жұмыстарының құны қосылады, содан кейін одан әрі пайдалануға жарамды қалдықтардың құны шегеріледі. Есепке сондай-ақ бүлінген теміржол көлігін жөндеу орнына жеткізуге кеткен шығыстар енгізіледі;
- 2) теміржол көлігі жоғалған, жойылған кезде - сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде, бұрынғы төлемдерді ескере отырып, одан әрі пайдалануға немесе кәдеге жаратуға жарамды бөлшектер мен керек-жарақтардың қалдық құнын шегере отырып айқындалады.

15.9. Сақтандыру төлемі сомасына мыналардың құны енгізілмейді:

- 1) теміржол көлігіне техникалық қызмет көрсету, деполық және зауыттық жөндеу;
- 2) теміржол көлігін реконструкциялауға немесе қайта жабдықтауға, оның жекелеген бөліктерін, бөлшектері мен керек-жарақтарын олардың тозуына, технологиялық ақауына және т.б. байланысты жөндеуге немесе ауыстыруға байланысты жұмыстар;

- 3) жөндеу кәсіпорындарында осы тараптар мен агрегаттарды жөндеуге қажетті қосалқы бөлшектердің, бөлшектердің болмауына байланысты белгілі бір тараптар мен агрегаттарды жөндеудің орнына толық жинақта ауыстыру құны.
- 15.10. Тараптар арасында залалдың себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда, әр тарап сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Сараптама оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі. Егер сараптама нәтижесінде Сақтандырушының сақтандыру төлемінің бір бөлігінен бас тартуы негізсіз болғаны анықталса, Сақтандырушы бастапқыда төлеуден бас тартылған сома мен сараптама жүргізілгеннен кейін төленген сақтандыру төлемінің сомасы арақатынасына сәйкес сараптамаға жұмсалған шығыстардың үлесін өз мойнына алады.
- 15.11. Сақтандыру шартында пайдалануға және өткізуге жарамды қолда бар қалдықтарға шегерімдер жасамай сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделуі мүмкін. Бұл жағдайда, Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) пайдалануға және өткізуге жарамды қолда бар қалдықтарды Сақтандырушының меншігіне беруге міндетті.
- 15.12. Егер сақтандыру шартында Сақтандырушы тарапынан жаңа материалдар мен қосалқы бөлшектерді (бөлшектерді, тараптарды, агрегаттарды және т.б.) сатып алу шығыстарын жөндеу процесінде ауыстырылатын жекелеген бөліктердің (бөлшектердің, тараптардың, агрегаттардың және т.б.) қалдық құнын шегермей, толық көлемде өтеу көзделсе, онда Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) жөндеу процесінде ауыстырылатын жекелеген бөліктерді (бөлшектерді, тараптарды, агрегаттарды және т.б.) Сақтандырушының меншігіне беруге міндетті.
- 15.13. Сақтандырушы теміржол көлігін жөндеу процесінде анықталған, сақтандыру жағдайынан туындаған және құжат жүзінде расталған жасырын зақымдар мен ақауларды жоюға байланысты шығыстарды өтейді.
- 15.14. Егер бүлінген теміржол көлігін жөндеу процесінде сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған жасырын ақаулар анықталса, онда Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) осы ақаулар жойылғанға дейін жөндеу жұмыстарын тоқтатуға, жасырын ақаулардың анықталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлауға, Сақтандырушы өкілінің теміржол көлігін қарау орнын, күнін және уақытын келісуге және Сақтандырушыға қосымша сақтандыру төлемі туралы жазбаша өтініш жолдауға міндетті.
- 15.15. Егер теміржол көлігін Сақтандырушы өкілі не сарапшы қарау нәтижесінде анықталған жасырын ақаулар сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде туындағаны белгіленсе, онда Сақтандырушы жасырын ақаулардан туындаған залал мөлшерін айқындайды және осы Қағидаларда айқындалатын тәртіппен қосымша сақтандыру төлемін жүзеге асырады.
- 15.16. Сақтанушының осы Қағидалардың 15.14-тармағында баяндалған міндеттерді орындамауы Сақтандырушыға Сақтанушыға қосымша сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.
- 15.17. Жұмыстарды шұғыл жүргізуге, теміржол көлігінің бұрынғы жай-күйін жетілдіруге немесе өзгертуге және осы сақтандыру жағдайымен байланысты емес өзге де қосымша шығындар нақты залал сомасына енгізілмейді және сақтандырумен жабылмайды.
- 15.18. Тараптардың келісімі бойынша теміржол көлігі жойылған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру төлемінің орнына залалды заттай нысанда, яғни жойылған теміржол көлігінің орнына ұқсас теміржол көлігін беру арқылы өтей алады. Сол маркалы, модельді және шығарылған жылы бірдей теміржол көлігі ұқсас болып есептеледі.
- 15.19. Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) залалдың алдын алу немесе оны азайту мақсатында шеккен шығыстары, егер мұндай шығыстар қажетті болса немесе Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жасалған болса, тіпті тиісті шаралар нәтижесіз болса да, Сақтандырушымен өтелуге жатады. Мұндай шығыстар нақты мөлшерлерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстар өтемінің жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан (жауапкершіліктің шекті көлемінен) аспайтындай етіп өтеледі. Егер шығыстар Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) Сақтандырушы нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.
- 15.20. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) ықтимал залалды азайту үшін өзіне қолжетімді және орынды шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған залалдың сол бөлігі бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.
- 15.21. Егер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға немесе Пайда алушы) осы Қағидалардың 14-

бөлімінде көрсетілген құжаттарды ұсынбаса немесе залалдың басталу мән-жайлары мен оның мөлшері туралы көрінеу жалған мәліметтер ұсынса, сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

15.22. Егер сақтандыру төлемі жүзеге асырылған сақтандыру шарты бойынша оның сақтандыру қорғанысы қолданылатын кезең ішінде сақтандыру шартында айқындалған бүкіл сақтандыру сомасы мөлшеріндегі сақтандыру төлемі жүзеге асырылғанға дейін қолданылатыны көзделсе, онда ол сақтандыру шартымен келісілген сақтандыру сомасы мен жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшері арасындағы айырмаға тең сақтандыру сомасы мөлшерінде оның қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін күшінде қалады.

15.23. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтанушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасын осы Қағидалардың талаптарында қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлей отырып, сақтандырудың қалған мерзіміне қосымша келісім жасау арқылы қалпына келтіруге құқылы, ол мынадай формула бойынша есептеледі (жылға жасалған сақтандыру шарттары үшін): $Пдоп. = СВ \times СТ \times (M/12)$, мұнда: Пдоп.- қосымша сақтандыру сыйлықақысы; СВ - төленген сақтандыру төлемінің мөлшері; СТ – сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру тарифі; М- сақтандыру шартының қолданылуы аяқталғанға дейін қалған толық айлар саны.

16. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі

16.1. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін барлық қажетті құжаттарды алғаннан кейін он күндік мерзімде не тараптардың келісімімен айқындалған мерзімде сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы Сақтанушыны (Сақтандырылған тұлғаны, Пайда алушыны) жазбаша нысанда хабарлайды. Егер Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін негізді түрде дәлелдейді.

16.2. Егер сақтандыру шартында өзгеше айқындалмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім шығарылғаннан кейін он күндік мерзімде Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

16.3. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.

16.4. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына Сақтанушы, Сақтандырылған тұлға немесе Пайда алушы сот тәртібімен шағым жасай алады.

16.5. Егер Сақтандырушыға жарамсыз құжаттар ұсынылған болса, сақтандыру төлемі тиісті құжаттар ұсынылған сәттен бастап он күндік мерзімде жүзеге асырылады.

17. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату негіздері

17.1. Егер сақтандыру жағдайы мыналардың салдарынан орын алса, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:

- 1) Сақтанушының, Сақтандырылған тұлғаның және(немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайының басталуына бағытталған не оның басталуына ықпал еткен қасақана әрекеттері, қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған әрекеттерді қоспағанда;
- 2) Сақтанушының, Сақтандырылған тұлғаның және(немесе) Пайда алушының заңнамалық актілерде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыстар немесе сақтандыру жағдайымен себептік байланыста болатын әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған әрекеттері.

17.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына мынадайлар да негіз болуы мүмкін:

- 1) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы;
- 2) Сақтанушының сақтандыру жағдайынан болатын залалды азайту жөнінде шараларды қасақана қабылдамауы;
- 3) Сақтанушының залал келтіруге кінәлі тұлғадан тиісті залал өтемін алуы;
- 4) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тергеп-тексеруге және сол арқылы келтірілген залал мөлшерін анықтауға кедергі келтіруі;
- 5) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламауы;

- б) Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға қатысты өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығының өтуі үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы;
- 7) осы Қағидаларда көрсетілген өзге де жағдайлар.
- 17.3. Осы Қағидалардың 17.1, 17.2 тармақтарында көзделген оның құқыққа сыйымсыз әрекеттері себептері бойынша Сақтандырушыны Сақтанушы алдындағы сақтандыру жауапкершілігінен босату бір мезгілде Сақтандырушыны Сақтандырылған тұлғаға немесе Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан да босатады.
- 17.4. Егер құзыретті органдар Сақтанушыға немесе оның жұмыскерлеріне қатысты қылмыстық іс қозғап және (немесе) сақтандыру жағдайының басталуына және сонымен келтірілген залалдарға әкелген мән-жайларды тергеп жатса – тергеу аяқталғанға дейін – Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешімді тергеу аяқталғаннан кейін 15 күн ішінде қабылдауға міндетті.

18. Сақтанушының залалды өтеуге қатысты құқықтарының Сақтандырушыға өтуі (суброгация)

- 18.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға төленген сома шегінде сақтандыру нәтижесінде өтелген залал үшін жауапты тұлғаға қатысты Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) талап ету құқығы өтеді.
- 18.2. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және Сақтандырушыға өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыру үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.
- 18.3. Егер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) Сақтандырушы өтеген залал үшін жауапты тұлғаға қатысты өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе осы құқықты жүзеге асыру Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) кінәсінен мүмкін болмай қалса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.
- 18.4. Сақтандыру шартында суброгацияның өзге тәртібі көзделуі мүмкін.

19. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

- 19.1. Егер сақтандыру шартында өзгеше айқындалмаса, сақтандыру шартының қолданылуы мынадай жағдайларда тоқтатылады:
- 1) Сақтандырушының Сақтанушы алдындағы сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерін толық көлемде орындауы;
 - 2) сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің аяқталуы;
 - 3) егер сақтандырылған тұлға сақтандыру сыйлықақысын төлеу жөніндегі Сақтанушының міндеттерін өзіне қабылдаса, Сақтанушы болып табылатын заңды тұлғаның таратылуы немесе Сақтанушы болып табылатын жеке тұлғаның қайтыс болуы;
 - 4) Сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен таратылуы;
 - 5) соттың сақтандыру шартын жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдауы;
 - 6) Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе сақтандыру шартында белгіленген өзге де жағдайларда.
- 19.2. Тараптар сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылуын мерзімінен бұрын тоқтату ниеті туралы тараптар бір-бірін болжанған тоқтату күніне дейін кемінде 30 күнтізбелік күн бұрын хабардар етуге міндетті.
- 19.3. Егер сақтандыру шарты мынадай мән-жайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылса:
- 1) сақтандыру объектісі өмір сүруін тоқтатқанда;
 - 2) Сақтандырушы Сақтанушыны ауыстыруға қарсылық білдірген жағдайда Сақтанушы мүліктік сақтандыру объектісін иеліктен шығарғанда;
 - 3) Өзінің кәсіпкерлік тәуекелін сақтандырған Сақтанушы кәсіпкерлік қызметін белгіленген тәртіппен тоқтатқанда;

- 4) сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылып, сақтандыру тәуекелінің болуы сақтандыру жағдайынан өзге мән-жайлар бойынша тоқтағанда;
 - 5) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енгенде;
 - 6) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда;
 - 7) мынадай жағдайларда:
 - Сақтанушыны, Сақтандырылған тұлғаны және Пайда алушыны тиісті тексеру бойынша шаралар қабылдаудың мүмкін болмауы;
 - іскерлік қатынастар ақшаны жылыстату және терроризмді қаржыландыру мақсатында пайдаланылып отыр деп пайымдауға негіздер болған кезде. Бұл жағдайда, Сақтандырушы Шартты Сақтанушыға жазбаша хабарлама жолдау арқылы бұзуды жүзеге асырады. Сақтандыру шарты осы тармақта Шартты тоқтатуға негіз ретінде көзделген көрсетілген мән-жай туындаған сәттен бастап тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы Сақтанушы Сақтандырушыға дереу хабарлауға міндетті.
- 19.4. Осы Қағидалардың осы бөлімінің 19.3-тармағында көрсетілген оқиғалар басталған кезде Сақтандырушы сақтандыру жағдайлары болмаған жағдайда, сақтандыру шартын жасасуға байланысты әкімшілік шығыстарды (жасалған сақтандыру шарты бойынша табыс салығын, агенттік сыйақыны және осы сақтандыру шартына қызмет көрсететін менеджерге сыйақыны қамтиды) жалпы сақтандыру сыйлықақысынан 25 % мөлшерінде шегере отырып, сақтандыру қорғанысының пайдаланылмаған кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады.
- 19.5. Егер бұл ҚР АҚ 841-бабының 1-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтанушы-жеке тұлға сақтандыру полисінен бас тарту себебінен сақтандыру шарты мерзімінен бұрын бұзылған кезде, ол жасалған күннен бастап 14 (он төрт) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушы Сақтанушы-жеке тұлғаға алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) сақтандыру қолданылған уақытқа барабар сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) бір бөлігін және сақтандыру полисін бұзуға байланысты шығындарды алынған сақтандыру сыйлықақысынан (сақтандыру жарналарынан) 10 (он) пайыз мөлшерінде шегере отырып қайтаруға міндетті.
- 19.6. Осы Қағидалар бөлімінің 19.3 – 19.5 тармақтарында көзделмеген негіздер бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын бұзылған кезде, сақтандыру сыйлықақысы қайтарылуға жатпайды.

20.Ерекше талаптар

- 20.1. Тараптардың келісімі бойынша осы Сақтандыру қағидаларына сәйкес жасалатын сақтандыру шартына ерекше талаптар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, алып тастаулар және т.б.) енгізілуі мүмкін.
- 20.2. Сақтандыру полисі бойынша мыналардың нәтижесінде туындаған залал немесе жоғалту сақтандыру қорғанысымен жабылмайды:
- 1) кез келген үкіметтің немесе оның бұйрығы бойынша (әскери, азаматтық немесе де-факто), не қоғамдық немесе жергілікті билік органдарының сақтандырылған мүлікті тәркілеуі, мемлекет меншігіне алуы, басып алуы, ұстап қалуы, қамауға алуы, жоюы, иемденуі, реквизициялауы немесе пайдалануы.
 - 2) Кез келген өзге талаптарға қарамастан, шарт бойынша сақтандыру оқиғаларға қолданылмайды, ал Сақтандырушы қандай да бір төлемдерді немесе сақтандыру төлемдерін жүзеге асырмайды және Сақтанушыға немесе өзге тұлғаға қандай да бір қызметтер көрсетпейді, егер осындай жабу, төлем, сақтандыру төлемі немесе қызмет және/немесе Сақтанушының кез келген кәсіпкерлік немесе өзге қызметі сауда не экономикалық санкциялар туралы қолданылатын кез келген заңнамалық немесе өзге нормативтік-құқықтық нормаларды бұзу болып табылса.
- 20.3. Тараптар Сақтанушыға, оның: үлестес тұлғаларына, лауазымды тұлғаларына, жұмыскерлеріне, бенефициарларына, консультанттарына, өкілдеріне, серіктестеріне, контрагенттеріне қатысты Украинаның аумақтық тұтастығын, егемендігін және тәуелсіздігін бұзатын немесе оларға қатер төндіретін әрекеттерге қатысты ОФАС, Еуроодақ, Ұлыбритания шектеу шаралары бойынша санкциялар және/немесе шектеулер қолданылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыны қарапайым жазбаша хабардар ету арқылы Шартты біржақты

тәртіппен мерзімінен бұрын бұзуға құқылы екеніне келіседі. Шарт Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру шартында көрсетілген электрондық пошта арқылы немесе пошта арқылы мекенжайына хабарлама жіберген сәттен бастап бұзылған болып есептеледі.

20.4. Тараптар осы Қағидалар бабының 20.3-тармағына сәйкес Шарт қолданылуы тоқтатылғаннан кейін Сақтандырушы осы Шарт бойынша төленген агенттік сыйақыны шегере отырып, сақтандыру қорғанысының пайдаланылмаған кезеңіне пропорционалды түрде пайдаланылмаған сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін Шарт қолданылуы тоқтатылған күннен бастап 20 жұмыс күні ішінде қайтаратынына келіседі.

20.5. Тараптар Сақтанушыға, оның: үлестес тұлғаларына, лауазымды тұлғаларына, жұмыскерлеріне, бенефициарларына, консультанттарына, өкілдеріне, серіктестеріне, контрагенттеріне қатысты Украинаның аумақтық тұтастығын, егемендігін және тәуелсіздігін бұзатын немесе оларға қатер төндіретін әрекеттерге қатысты OFAC, Еуроодақ, Ұлыбритания шектеу шаралары бойынша санкциялар және/немесе шектеулер қолданылған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша, оның ішінде санкциялар мен шектеулер қолданылғанға дейін басталған оқиғалар бойынша да сақтандыру төлемін жүзеге асырмайтынына келіседі.

20.6. Тараптар осы Қағидалар бабының 20.3. тармағына сәйкес Шарт біржақты тәртіппен бұзылған кезде және санкциялар мен шектеулерге байланысты сақтандыру төлемі төленбеген жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға/Сақтандырылған тұлғаға/Пайда алушыға тұрақсыздық айыбын төлемейтініне және қандай да бір залалдарды өтемейтініне келіседі.

21. Дауларды шешу тәртібі

21.1. Осы Қағидалар негізінде жасалған сақтандыру шарттарынан туындайтын даулар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен қаралады.

**Теміржол көлігін
ерікті сақтандыру ережелеріне
№1 қосымша**

САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІ № _____
СТРАХОВОЙ ПОЛИС

Осы сақтандыру полисі «Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ уәкілетті органмен келісілген темір жол көлігін сақтандыру Ережесіне (бұдан кейін – «сақтандыру Ережесі»).

Настоящий страховой полис является договором присоединения к Правилам страхования железнодорожного транспорта (далее – «Правила страхования»).

САҚТАНДЫРУ СЫНЫБЫ / КЛАСС СТРАХОВАНИЯ
МЕМЛЕКЕТТІК ЛИЦЕНЗИЯ /
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ЛИЦЕНЗИЯ
САҚТАНДЫРУШЫ /
СТРАХОВЩИК

СТРАХОВАНИЕ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА

№ _____ от « _____ » _____ 20__ года.

«Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ тел.: 8 (727) 258 43 36; факс: 8 (727) 258 43 38, Алматы қ., «Еуразиялық банк» АҚ-ның № 6 филиалындағы IBAN: KZ4094806KZT22030005, BIC/SWIFT: EURIKZKA BSN 950540000024
АО «Страховая компания «Евразия», Республика Казахстан, 050004, г. Алматы, ул. Желтоқсан, 59. тел.: 8 (727) 258 43 36, факс: 8 (727) 258 43 38, IBAN: KZ4094806KZT22030005 в филиале №6 АО «Евразийский банк» г. Алматы, BIC/SWIFT: EURIKZKA БИН 950540000024

САҚТАНУШЫ /
СТРАХОВАТЕЛЬ

САҚТАНДЫРЫЛҒАН ТҮЛҒА /
ЗАСТРАХОВАННЫЙ
САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ /
ОБЪЕКТ СТРАХОВАНИЯ
САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ /
СТРАХОВАЯ СУММА
САҚТАНДЫРУ СЫЯҚЫСЫ /
СТРАХОВАЯ ПРЕМИЯ
ФРАНШИЗА / ФРАНШИЗА

САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫНЫҢ
ВАЛЮТА ТҮРІ, ОНЫ ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ
МЕН МЕРЗІМДЕРІ /
ВИД ВАЛЮТЫ, ПОРЯДОК И СРОКИ
УПЛАТЫ СТРАХОВОЙ ПРЕМИИ
САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ /
СТРАХОВЫЕ СЛУЧАИ

САҚТАНДЫРУ АЙМАҒЫ /
ТЕРРИТОРИЯ СТРАХОВОЙ ЗАЩИТЫ
ЕРЕЖЕ ЕРЕЖЕЛЕР /
ОСОБЫЕ УСЛОВИЯ
ПАЙДА АЛУШЫ /
ВЫГОДОПРИБРАТЕТЕЛЬ
САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ
ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМДЕРІ /
ПОРЯДОК И СРОКИ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ
СТРАХОВОЙ ВЫПЛАТЫ
**ПОЛИСІН ТАЛАПТАРЫНА ӨЗГЕРІСТЕР
ЕНГІЗУ ЖАҒДАЙЛАРЫ МЕН ТӘРТІБІ /
СЛУЧАИ И ПОРЯДОК ВНЕСЕНИЯ
ИЗМЕНЕНИЙ В УСЛОВИЯ ПОЛИСА**

САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІНІҢ
КОЛДАНУ МЕРЗІМІ /
СРОК ДЕЙСТВИЯ
СТРАХОВОГО ПОЛИСА

с « _____ » _____ 20__ года по « _____ » _____ 20__ года.
обе даты включительно

Комиссиялық сыйақы. Комиссионное вознаграждение – иә/да,нет/жоқ.

Сақтандыру ережелерімен таныстым, өзім хабарлаған мәліметтердің шынайылығын растаймын, полисті және сақтандыру ережелерінің көшірмесін алдым./
С правилами страхования ознакомлен, достоверность сообщенных мною сведений подтверждаю, полис и копию правил страхования получил.

Сақтандырушы (немесе оның өкілі)/
Страховщик (или его представитель):
АО «Страховая компания «Евразия»

Сақтанушы / Страхователь:

(аты-жөні, қолы / Ф.И.О. подпись)

(аты-жөні, қолы / Ф.И.О. подпись)

М.П.

М.П.

Если подписант агент
Агент (ФИО/Наименование)
Адрес (если агент юридическое лицо)
ИНН/БИН
Телефон

ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

1. Сақтанушы құқылы:

- 1) сақтандырушыдан төлеу қабілеттілігі және қаржылық есептілігі туралы хабар талап етуге;
- 2) сақтандырушының жазбаша келісімімен өзі үшінші тұлғалардың талап арызын реттеумен байланысты, сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасында (жауаптылығының шекті көлемінде) шығындарды өтеп алуға;
- 3) Қазақстан Республикасының заңдарымен көзделген басқа да іс-әрекеттерді жасауға.

2. Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтандыру жағдайының басталу ықтималдылығын және оның басталуынан мүмкін болатын залалдардың мөлшерін анықтау үшін маңызды мәні бар белгілі болған мән-жайлар туралы хабарлау;
- 2) дереу, Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің ұлғаюы туралы, сонымен қатар Шартты жасау кезінде сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы оған белгілі болған маңызды өзгерістер туралы хабарлау, егер бұл өзгерістер Шарттың әрекет ету кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер ететін болса. Шарт жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы кез келген өзгерістер маңызды болып танылады;
- 3) сақтандыру шартын жасау барысында сақтандыру тәуекеліне баға беру және сақтандырушы сақтандыру шартын жасау туралы шешім қабылдауы үшін оған мәлім едіуір мағынасы бар барлық жағдайлар туралы сақтандырушыға хабарлауға;
- 4) барлық жасалған және жасалатын темір жол көлігін сақтандыру шарттары бойынша сақтандырушыға жазбаша түрде хабар беруге;
- 5) сақтандыру шарты белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйлықақыларын (сақтандыру жарналарын) төлеуге;
- 6) сақтандыру шарты әрекет ету мерзімінде сақтандыру шартында аталған пайдалану, сақтандыру шартын жасау барысында сақтандырушыға хабарланған өзгертулердің пайда болуы туралы сақтандырушыға кешіктірмей хабарлауға, егер осы өзгертулер тәуекел дәрежесін көбейтуге едіуір әсерін тигізе алса;
- 7) сақтандырылғандарға сақтандыру Ережесінің талаптарымен таныстыруға;
- 8) сақтандыру Ережесінің шартын орындауға (сақтандырылғанның сақтандыру Ережесін бұзылуы, сақтанушының өзі сақтандыру Ережесін бұзды деп танылады);
- 9) жағдай туған кезде, сақтандыру жағдайы белгілері болса, сақтандыру Ережесінің 13.2 тармағында белгіленген іс-әрекеттерді жасауға;
- 10) зиян келтіру (зерттеу, қылмыс ісін қозғау, сотқа шақыру және т.б.) фактісі бойынша өкілетті органдардың іс-әрекеттерінің басталуы туралы, және де үшінші тұлғалардың барлық талаптары бойынша, сотқа шақыру, талап арызды тапсыру және т.б. басталуы туралы сақтандырушыға дереу, бірақ белгілі болған кезден бастап 3 (үш) күннен кешіктірмей хабарлауға;
- 11) өтемақыны төлеуге, зиян келтіруге байланысты жартылай немесе толық жарияланған талаптарды сақтандырушының келісімінсіз мойындамауға;
- 12) сақтандырушыға дереу мәлімдеуге және берілген талаптардың мөлшерін азайту жөнінде барлық мүмкіндік шаралар қабылдауға, егер сақтандырылушыда немесе сақтандырылғанда осыған негіздер болса;
- 13) сақтандыру шарты бойынша және де сақтандыру сыйлықақыларының мен сақтандыру төлемінің мөлшері бойынша құпиясын сақтау;
- 14) сақтандыру жағдайының басталғандығы үшін жауапты адамнан талап ету құқығының сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

3. Сақтандырушы құқылы:

- 1) берілген хабарды және құжаттарды тексеруге;
- 2) бұзылған мүлкті қарап тексеруге қатысуға;
- 3) дербес түрде сақтандыру жағдайының себептері мен жайларын анықтауға және компетентті органдарға сақтандыру жағдайы туғаны туралы сұраныс жасау;
- 4) сақтанушыдан немесе сақтандырылғандардан сақтандыру жағдайының болу фактісін куәландыратын, және оның туу мән-жайлары бойынша хабарды талап ету;
- 5) сотта даудың нысанасына дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға ретінде қатысуға;
- 6) заңда белгіленген тәртіпте сақтанушыға немесе сақтандырылғандарға ұсынған талап мөлшерін даулау;
- 7) сақтандыру жағдай деп санамау кезде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан сақтандыру Ережесінің 5 және 16 бөлімінде көзделген жағдайларда, жазбаша түрде сақтанушыға және жәбірленушіге бас тартқаны туралы хабарлау;
- 8) сақтандыру тәуекелі ұлғайған жағдайда, сақтандыру шартының жағдайын өзгертуге немесе тәуекелдің ұлғаю мөлшері бойынша қосымша сақтандыру сыйақыны төлеткізуге талап ету;
- 9) Қазақстан Республикасының заңдарымен көзделген басқа да іс-әрекеттерді жасауға.

4. Сақтандырушы міндетті:

- 1) сақтандырушының сақтандыру Ережелерімен таныстыруға;
- 2) оқиғаны сақтандыру жағдайы деп есептеу үшін және сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін, жәбірленушіге керекті құжаттар тізбегін беруге;
- 3) сақтанушы барлық керекті құжаттарды тапсырғаннан кейін, 10 күн ішінде оқиғаны сақтандыру жағдайы деп есептеу немесе есептемеу туралы сақтанушыға және жәбірленушіге хабар беру. Белгіленген мерзім керек жағдайларда тапсырған құжаттар тексеру үшін көбеюі мүмкін;
- 4) сақтандыру жағдайы басталған кезде осы Полисінде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;
- 5) сақтанушыға сақтандыру жағдайының залалын азайтуға кеткен шығынын өтеп беруге;
- 6) сақтандыру жағдай деп санамау немесе сақтандыру төлемін азайту туралы шешімін жазбаша түрде сақтандырушыға және жәбірленушіге хабарлау;
- 7) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
- 8) мынадай жағдайларда сақтандыру төлемінен бас тартуға:
- Сақтанушының/ сақтандырылушының/ пайда алушының және (немесе) бенефициарлық меншік иесінің Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігінің ресми сайтында жарияланған терроризм мен экстремизмді қаржы-ландыруға байланысты, сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде (бұдан әрі мәтін бойынша -ЖҚКҚТК

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ СТОРОН

1. Страхователь вправе:

- 1) требовать от страховщика информацию о его платежеспособности и финансовой устойчивости;
- 2) на возмещение затрат в пределах указанного в договоре страхования размера страховой суммы (предельного объема ответственности), если он по письменному согласию страховщика сам урегулировал требования третьих лиц;
- 3) совершать иные действия, предусмотренные законодательством Республики Казахстан.

2. Страхователь обязан:

- 1) сообщить об известных обстоятельствах, имеющие существенное значение для определения вероятности наступления страхового случая и размера возможных убытков от его наступления;
- 2) незамедлительно, сообщать Страховщику об увеличении страхового риска, а также о ставших ему известными значительных изменениях в обстоятельствах, сообщенных страховщику при заключении Договора, если эти изменения могут повлиять на увеличение страхового риска в период действия Договора. Значительными признаются любые изменения в обстоятельствах, сообщенных Страховщику при заключении Договора;
- 3) при заключении договора страхования сообщить страховщику обо всех известных ему обстоятельствах, имеющих существенное значение для оценки страхового риска и принятия страховщиком решения о заключении договора страхования;
- 4) письменно сообщить страховщику обо всех заключенных и заключаемых договорах страхования железнодорожного транспорта с другими страховыми компаниями;
- 5) уплатить страховую премию (страховые взносы) в размерах и порядке, определенных договором страхования;
- 6) в период действия договора страхования незамедлительно сообщать страховщику о возникших изменениях в условиях эксплуатации указанного в договоре страхования, сообщенных страховщику при заключении договора страхования, если эти изменения могут существенно повлиять на увеличение степени риска;
- 7) довести до сведения застрахованных требования настоящих Правил страхования;
- 8) выполнять условия настоящих Правил страхования (нарушение Правил страхования застрахованным расценивается как нарушение Правил страхования самим страхователем);
- 9) при наступлении события, имеющего признаки страхового случая, совершить необходимые действия, указанные в пункте 13.2 Правил страхования;
- 10) незамедлительно, но не позднее 3 (трех) дней со дня, когда ему стало известно, сообщить страховщику о начале действий компетентных органов по факту причинения вреда (расследование, возбуждение уголовного дела, вызов в суд и т.п.), а также о всех предъявляемых претензий третьих лиц, о вызове в суд, о подаче искового заявления и т.п.;
- 11) не выплачивать возмещение, не признавать частично или полностью предъявленные в связи с причинением вреда требования без согласования со страховщиком;
- 12) незамедлительно поставить страховщика в известность и принять все доступные меры по уменьшению размеров предъявляемых требований, если у страхователя или застрахованного имеются для этого основания;
- 13) сохранять конфиденциальность об условиях договора страхования и размерах страховых премий и выплат;
- 14) обеспечить переход к страховщику права требования к лицу, ответственному за наступление страхового случая.

3. Страховщик вправе:

- 1) проверять представляемую ему информацию и документы;
- 2) участвовать в осмотре поврежденного имущества;
- 3) самостоятельно выяснять причины и обстоятельства события, имеющего признаки страхового случая, в том числе направлять запросы в компетентные органы;
- 4) требовать от страхователя или застрахованного информацию, необходимую для установления факта страхового случая, обстоятельств его возникновения;
- 5) участвовать в суде в качестве третьего лица, не заявляющего самостоятельные требования;
- 6) в установленном законом порядке оспорить размер требований, предъявляемых к страхователю или застрахованному;
- 7) отказать в страховой выплате в случае непризнания события страховым случаем на основаниях, предусмотренных разделами 5 и 16 настоящих Правил, письменно уведомив об этом страхователя и потерпевшего;
- 8) в случае увеличения степени риска потребовать изменения условий договора страхования или уплаты дополнительной страховой премии соразмерно увеличению риска;
- 9) совершать иные действия, предусмотренные законодательством Республики Казахстан.

4. Страховщик обязан:

- 1) ознакомить страхователя с настоящими правилами;
- 2) сообщить потерпевшему перечень документов, необходимых к представлению для принятия решения о признании события страховым случаем и осуществления страховой выплаты;
- 3) принять решение о признании или непризнании события страховым случаем в течение 10 дней после представления страхователем, застрахованным или потерпевшим всех необходимых документов. Указанный срок может быть увеличен в случае необходимости проверки представленных документов.
- 4) при наступлении страхового случая произвести страховую выплату в размере, порядке и сроки, установленные настоящим Полисом;
- 5) возместить страхователю (застрахованному) разумные и целесообразные расходы, произведенные им для уменьшения убытков при страховом случае;
- 6) письменно уведомить страхователя и потерпевшего о непризнании события страховым случаем или о принятии решения уменьшить размер страховой выплаты;
- 7) обеспечить тайну страхования;
- 8) отказать в страховой выплате в случаях:

<p>тізбесі)болуы;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сақтанушы /Сақтандырылушы тиісті тексеру жүргізу үшін құжаттарды, сондай-ақ Сақтандырушының сұрау салуы бойынша қосымша ақпаратты ұсынбауы; - ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен жасалатын операция ақшаны жылыстату және терроризмді қаржыландыру мақсатында жасалады деп пайымдауға негіз болған кезде. <p>5. Сақтанушы, осы Сақтандыру шартына қол қоя отырып, тәуекелдердің алдын алуда және сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеуде сақтандыру мүддесінің бар екендігін растайды.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - нахождения Страхователя/ Застрахованного/ Выгодоприобретателя в перечне лиц и организаций, связанных с финансированием терроризма и экстремизма, опубликованного на официальном сайте Агентства Республики Казахстан по финансовому мониторингу (далее – Перечень АФМ), а также связанных с финансированием распространения оружия массового уничтожения (далее по тексту – Перечень ФРОМУ) - не предоставления Страхователем /Застрахованным документов, а также дополнительной информации по запросу Страховщика для проведения надлежащей проверки; - когда есть основания полагать, что операция с деньгами и (или) иным имуществом совершается с целью отмывания денег и финансирования терроризма. <p>5. Страхователь, подписывая настоящий Договор страхования подтверждает, что имеет страховой интерес в предотвращении рисков и недопущении наступления страхового случая.</p>
---	---